

ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЭРҮҮЛ АХУЙН ТУХАЙ

12/8/2022

*Õ°ä°ëì°ðèéí àróëãçé байдал, ýðççë
àõóéí çîðèëãî*

Ажèë õ°ä°ëì°ð ýðõýëæ áàéãàà
àæèëòíû ýðççë ìýíä, õ°ä°ëì°ðèéí
чàääàðûã õýâýýð òääãàëæ ýðççë,
àróëãçé îðчéíä õ°ä°ëì°ðë°õ í°õöøë°°ð
õàíãàõàä îðøèí.

Үйү җидеёауа оудуаæççёуоёеі ооёә:

- ХАБЭА-н тухай хуулийн шаардлагыг биелүүлэх, түүнд хяналт тавих
- Ажлын байрны орчны стандартыг дагаж мөрдүүлэх
- Ажлын байрны эрсдлийн үнэлгээ хийх
- Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчнийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ авах
- Ажлын байрны эерэг уур амьсгал бүрдүүлэх, зөв хандлагыг төлөвшүүлэх ажлыг зохион байгуулах

ЭРХ ЗҮЙН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН СИСТЕМ

[ЭРХ ЗҮЙН АКТ](#)[МЭДЭЭ](#)[СУРГАЛТ](#)[МЭДЛЭГИЙН САН](#)[БАЙГУУЛЛАГА](#)[НОМ](#)[ДЭЛГЭРЭНГҮЙ](#)[ХАЙХ](#)

ЭРХ ЗҮЙН АКТ

Монгол Улсын хууль

683

Улсын Их Хурлын
тогтоол

1785

Монгол Улсын олон
улсын гэрээ

531

Ерөнхийлөгчийн
зарлиг

189

Улсын дээд шүүхийн
тогтоол

178

УИХ-аас томилогддог байгууллагын дарга, түүнтэй
адилтгах албан тушаалтны шийдвэр

80

Засгийн газрын
тогтоол

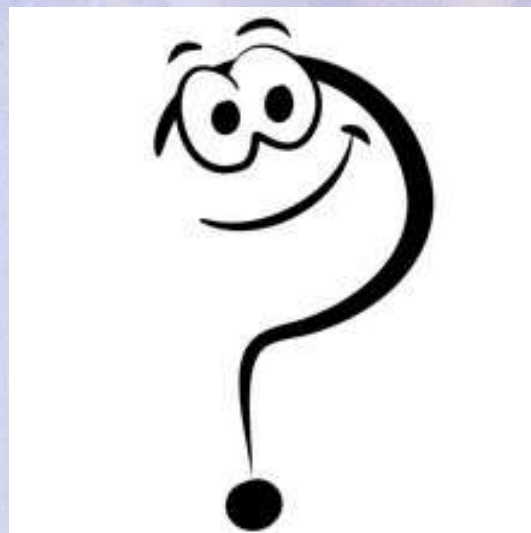
4459

Засгийн газрын агентл

179

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал,
эрүүл ахуйн тухай хуулийн
талаар та юу мэдэх вэ?

Нэмэлт өөрчлөлт

1. 2008.05.22
2. 2011.01.20
3. 2012.12.21
4. 2015.05.14
5. 2015.12.04
6. 2016.09.01 нийт 6 удаа өөрчлөлт орсон.

9 бүлэг 37
зүйлтэй

ХАБЭА-н Үндэсний хөтөлбөр 1997 оноос хэрэгжсэн. (4 дэх Хөтөлбөр хэрэгжсэн.)

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн гурван талт Үндэсний хороо 2009.04.02-нд байгуулагдсан.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн 10 гаруй дүрэм, журам, 130 орчим стандарт байна.

Хуулийн бүлгийн тайлбар

1. Нийтлэг үндэслэл
2. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлага, стандарт
3. Хөдөлмөрийн аятай нөхцөлөөр хангуулах иргэн, ажилтны эрх, үүрэг
4. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудал хариуцах байгууллагын тогтолцоо, бүрэн эрх, санхүүжилт
5. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зохион байгуулалт
6. Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин, хурц хордлого, тэдгээрийг судалж бүртгэх
7. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн хууль тогтоомжийн биелэлтэд тавих хяналт
8. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль тогтоомж зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага
9. Бусад заалт

ÍÝÐ ÒÎÛËÎÛ ÒÎÄÎÐÕÎÉËÎËÒ

- *Õ°ä°èì°ðëéí àðулгүй байдал* – хөдөлмөрлөх явцад хүний эрүүл мэнд, хөдөлмөрлөх чадварт үйлдвэрлэлийн хортой болон аюултай хүчин зүйлийн нөлөөллийн түвшин нь эрүүл ахуйн зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс хэтрээгүй байх.
- *Õ°ä°èì°ðëéí ýð¿¿ë àðóé* – хөдөлмөрлөх ýâöää ðèìè, ðèçèê, áèîèîãèéí áîèîí áèãñèéí ð¿çèì ç¿èëýýñ øàèðääàèèá àæèèðíû áèã ààðáíäü, ìýäðýè ñýðãýð¿éä °ðçè°èò îðæ °âçè°ò, Õ°ä°èì°ðëéí чääääð áóóðàðääñ óðüäçèèáí ñýðãèèèýýðýä çèãëýñýí àðää ðýìæýý;
- *Õ°ä°èì°ðëéí àðóëã¿é байдал, ýð¿¿ë àðóéí øààðäëäãà* - Õ°ä°èì°ðè°ò ýâöää óçèðç áîèîð àðóè, îñîè, °âçèí, ýìãýãýýñ óðüäçèèáí ñýðãèèèýýð í°òö°è áîèîèöîñ ðàíääò ¿¿áíýýñ ðóóèü òîãðîñæèéí àèò, îðìàðèê, ðãðíèèèéí áàðèò àèçèã, ä¿ðýì çàääðààð òîãðîñîñ ðýì ðýìæýý;
- *Éèäâýðëýèéí àðóèðàé ð¿çèì ç¿éë* - òîãîððîé í°òö°èä àæèèðíû ýð¿¿ë ìýìãýä í°è°èä äýìòýýð áóðó ò¿¿íèè ýð¿¿ë ìýìæèã äýìò ìóóääò ð¿çèì ç¿éë;

ÍÝÐ ÒÎÙˆÎÛ ÒÎÄÎÐÕÎÊËËÒ

- *Éëäâýðëýëéí òîðòíé òççèí ççéë* - àæèèòíû ýðççë ìýíäýä í°ë°ëæ °â÷ëççëýõ áóðó àæèèëàð çàäâàðûä áóóðóóëàð, çàðèì òîðèèëäîëëä çð óäàìä í°ë°ë° òððèä áçðèé çéëäâýðëýëéí òç÷èí ççéë. Òàéëäàð: Õîðûí òçâøéí, çéèçèèñýí òóäàòäàìàñ òàìààðç çéëäâýðëýëéí òîðòíé òççèí ççéë ìü çéëäâýðëýëéí àðóèðàé òç÷èí ççéë äîëí òóäèðç äîëí;
- *Éëäâýðëýëéí îñîë* - àæèèðàí ò°ä°èìðè° ççðäýý áèäëççëýõ ýäöää çéëäâýðëýëéí äîëí òççìòýé àæèèðäð àðóèðàé òç÷èí ççéëéí í°ë°ìä °ððæ ãýìòýð, áýðòýð, àìü насaa àëäàð;
- *Íýðäýæëýñ øàèðäàèñàí °âçèí* - àæèèðàí ò°ä°èìðè° ççðäýý áèäëççëýõ ýäöää ççññýí çéëäâýðëýëéí ñ°ð°ä (òîðòíé) òççèí ççéëéí í°ë°ëë°ñ øàèðäàèñàí °âçèí;
- *Àðóëäçéí òàðíèê* - àæèèòíû ýðççë ìýíäýä çéëäâýðëýëéí àðóèðàé òççèí ççéë í°ë°ë°°ñ òàìäààèàð áóðó óä í°ë°ëëëä áóóðóóëàðää ÷èëëýñýí òàðíèèéí äîëí çîèí äàéäóóèèòíû çéë àæèèëääà, òàðíèê òýðýñèèéí ìýäñýí òîäòíèòí;

ÍÝÐ ÒÎÙˆÎÍÛ ÒÎÄÎÐÕÎÊËÎËÒ

- *Õàìãààèàõ òýðýãñýë* - àæèèòíû ýðççë ìýíäýä í°ë°ë°õ çéëäâýðëýèèéí àþóèòàé, òîðòíé òç÷èí ççéèééí í°ë°ëèèã áóóðóóèàõ, àðèèãàõûí òóèä õýðýãñýæ áàèãàà òãñíèè õýðýãñýë;
- *Àæëûí òóñãàé òóãöàñ* - ò°ã°èì°ðèéí í°ðö°ë, àæèè ççðãèéí ïïèíàò òîðèðóóèàí çéëäâýðëýèèéí ñ°ð°ã òç÷èí ççééýýñ òàìãàèàõ çíðèèãñð àæèèòàíä îèãíæ áàèãàà òóãöàñ;
- *Àæëûí áàéð* - àæèèòàí ò°ã°èì°ðèéí ãýðýýíèé äàãóó ãçéöýòäýõ àæèè ççðýãòýéãýý òîèãñíèé áàéíãà áà òçð òóãàöàããàð îðøèí áàéð áóþ òèèæèí ýààõ, àæèè îèãíã÷èéí øóóä áà øóóä áóñ õýíàèòàíä áàéð ãàçàð;
- *Àèéíûí àæëûí áàéð* - àæèèòàí òàñðàèòãçé 2 òàããàñ èèçç òóãàöàíä, ýñâýë °äðèéí íèèò àæëûí òàèèéí 50-èàñ äýýø òóãüä àæèè ççðãýý ãçéöýòäýãýã àæëûí áàéð;
- *Àèéíûí áóñ àæëûí áàéð* - àæèèòàí òàñðàèòãçé àæèèèàõ òóãàöàà 2 òàããàñ áàãà, ýñâýë °äðèéí íèèò àæëûí òàèèéí 50 òçðýòãçé òóãüä àæèè ççðãýý ãçéöýòäýãýã àæëûí áàéð;

ÍÝÐ ÒÎÛ"ÎÛ ÒÎÄÎÐÕÎÉËÎËÒ

- *Àæëûí á¿ñ* - àæèèòàí áàéíãà áà ò¿ð õóããòàãããàð àæèèèàããã, øàéíû ò¿âøèíãýýñ äýýø 2 íãòð õ¿ðòýëõ °íãðèéã õàìðàõ ¿éèãýðëýèéí áàéðíû îðíí ¿àé;
- *Àðóéí áàéð* - àæèèòàí ð°ã°è°ðë°õ õýâèéí ¿éè àæèèèàãããã õàíããòãã ÷èèýñýí, òóñãàé ò°õ°ð°íæèèñ°í õóãòãñ ñíèèõ, ò¿ð àìðàõ, áèå ¿àñàõ, óñàíã îðíõ, äóèààòãã ¿ýðýã ¿íðèóèèòûí °ð°, òãñàèèãã.

Ñòàíããðòããð òíãòññíí íýð òíû,íã àæ àðóéí íýãæ, áàéãóóèèããã, íèèò ñàèããðûí áàðèò àè÷èã, ì°í øèíæýõ óðãàí, òãðíèè, ñóðããèè, ìýýýèèéí áíèí èàãèàõ, íí, ñóðãã àè÷èã àèãàí, ññð õýðýãèýí.

Ìííãîë óëñàä õ°ä°èì°ðëéí àðóëã¸é àæèëëàãàà, ýð¸¸ë àðóéã õ°ãæ¸¸ëæ èðñýí ààéäàè

Ìííãîë óëñàä õ°ä°èì°ðëéí àðóëã¸é àæèëëàãàà, ýð¸¸ë àðóé õ°ãæèð ýðëýë íü Ìííãîë óëñàä *õ°ä°èì°ðëéí òàðëëöààä çìðëöóóëàð òóóëü òìãðììæ* àìð á¸ðýëäýí òìãðñìí ¸åðýë òìëáìãììí. Ìàìàéä ìãìðììãìí õ°ä°èì°ðëéí àðóëã¸é àæèëëàãàà, ýð¸¸ë àðóéí òóóëü ààéðã¸é ààéíà. Èéìä ýíý àñóóäëüã õ°ä°èì°ðëéí òóóëëàð çìðëöóóëñààð èðæýý.

Áìðìü òóóëëóãààñ äóðüãààè:

- **1921** ìü 05-ð ñàðä òððàëëñàí Àðäüí Ò¸ð Çàñãééí ààçðüí Òýðã¸¸ëýã÷äééí òóðëààñ àæèë÷éí, àëááí òàãã÷äüí õ°ä°èì°ð ýððëýð òããëëã æóðàìëáí òìãðñìæ, àìëñ òììã á¸ðëéí *íýì* ààðëäëëã àìðàèðüí °ä°ð áìëãìñìí ààéíà.
- **1925** ìä “Àëèãàà ò¸÷éí ¸íýëýã÷äééí òóðàéí ä¸ðýì” ìýððýëäýýð ààðëãàñàí ìàìé óëñüí àìðìü õ°ä°èì°ðëéí òóóëü íü àæëüí °äðëëã *8 òàãàðð* òìãðñìæ, àìðàèðüí òóãàòàà, ýìýãðýë÷¸ä, çàëóó÷óóäüí õ°ä°èì°ðë° ì°ðëëëã òìãððìëëì çýðäýýð àæèë÷éí àëááí òàãã÷äüí õ°ä°èì°ð òàìãààèàèðàé òìëáìããìí àñóóäëüã òóóëü÷éáí øëëãäýðëýæ ààéæýý.
- **1941, 1973, 1991, 1999** ìü õ°ä°èì°ðëéí òóóëëóä óèàì ààýæèæ, áìëñãðììãóé áìëñìí ààéíà.
- **1991** ìä õ°ä°èì°ð òàìãààèëüí ìýðäýæèèýí, èíæãìð òãðìëëëéí àæèëðàìã ç°äë°ëã° °ãð, òóñëàð, òýáìëë ýðð àðãëëã òàìãààèàð, ¸éëãäýð àæ àðóéí ìýãæ, ààéãóóëëãààã õ°ä°èì°ð òàìãààèëüí ñóðãàèð, ñóððàè÷èëãàà ýäóóèàç çýðýã ìéëàìëéí ýðð àðãëéí ò°è°, ò°ðëéí áóñ ààéãóóëëãàà áìëò “*Ìííãîëüí õ°ä°èì°ð òàìãààèàè õ°ä°ëã°í*” ààéãóóëëãààæýý.

Õ°ä°èì°ðèéí àþóëã¸é àæèëëàãàà, ýð¸¸ë àðóéí ò¸ðýýí

äýõ îëñí óëñûí ðàìòùí àæèëëàãàà

Îñíäë Óëñ Õ°ä°èì°ðèéí àþóëã¸é àæèëëàãàà, ýð¸¸ë àðóéí ñàëààðò îëñí óëñûí ààéãóóëëàãààðàé ðàìòùí àæèëëàãààãàà ðããæ¸¸ëñýýð ààéíà. Ýíý ðàðèëöààíù ò°è°à, Õ°ãæèëéí ààéäëùã òì,ð ¸å ðàðààð àã÷ ¸çýæ áîëíí:

Íýãã¸äýýð ¸å - 1990 ïí ò¸ððèýõ ¸å áóþò ìàíàé îðñí ò°è°ãë°ã°ò ýäèéí çàññàëéí çìðèöóóëëàèððàé ¸åèéí àããããã ðàðèëöàà;

- Ýäèéí çàññàëéí ðàðèëöàí ðóññàèöàð ç°ãë°èëéí îðíóóàðàé íýãò ðàìòðàí àæèëëàæ ààéæýý
- ÌÝ-èéí Ò°ã Ç°ãë°èëéí äýðäýáýõ **Õ°ä°èì°ð ðàìãààëëùí òýíàèòùí àëãà** ððèéí ýíý ÷èëýëëéí ¸¸ðàëëã 50 ààðóé æèë ýððèýí ã¸éöýðãýæ, äýýððò îðíóóäùí èæèë ðñòýé ààéãóóëëàãóóàðàé, þóíù °í° ¸éëããýð÷èëë ýäèýèòýé ðàìòðàí àæèëëàæ ààéã.
- Õ°ä°èì°ð ðàìãààëëùí ìýðäýæèèòýí ààéöàãã÷äùí ìýðäýæèëã ñìðèàèèñò îðíóóããã ýäóóëæ äýýðè¸¸æ ààéã.
- Îëñí óëñûí ÷èã ðàíàëããã ààðèëæààèñàí 200 îð÷èí ñòàíààðò ààèèãããñàí íü îãñí ÷ à÷ òíëáíããíèèé òýäýýð ààéããã á°ã°ã ñòàíààðòùí òààðèä ò°ã°ëã°ðæ¸¸ëýõ ¸íãñýí ñóóðü íü áîëñíí ààéíà.

Õíðäóãããð ¸å - 1990 ïíññ òíëðèè ¸å áóþò çàò çýýëëéí ýäèéí çàññàëéí ðàðèëöààíà ðèèæèð ¸åèéí àããããã ðàðèëöàà.

- Çàò çýýëëéí ýäèéí çàññàëéí Õ°ãæèë, ò°è°ãèèëéí ýðíèé ¸ãã Îñíäë Óëñûí Õ°ä°èì°ð ðàìãààëëùí ñàëààð ààðü ðàìòùí àæèëëàãààíü íü *Çàññàëéí ààçàð, ÌÝ, Àæèë îëãíã÷èéí ¸íäýñíèé òíëãñ, Îñíäëùí Õ°ä°èì°ð ðàìãààëëè ò°ã°ëã°íóýé* ðàìòð÷ áóþò ðóñ ðóññûí ÷èëýëýýð àããããã ò¸íèèöýý ýáíýã ððãæ¸¸ëñýýð ààéíà.

